

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Dunajska cesta 48, 1000 Ljubljana

T: 01 478 70 00
F: 01 478 74 25
E: gp.mop@gov.si
www.mop.gov.si

Številka: 35401-15/2022-2550/20
Ljubljana: 24. 11. 2022
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si
ZADEVA: Peto poročilo o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na seji dne pod točko.... sprejela naslednji
S K L E P:
Vlada Republike Slovenije se je seznanila s Petim poročilom o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020.
Barbara Kolenko Helbl generalna sekretarka
Sklep prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">– Ministrstvo za okolje in prostor,– Ministrstvo za infrastrukturo,– Ministrstvo za finance,– Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo,– Ministrstvo za javno upravo,– Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,– Ministrstvo za izobraževanje znanost in šport,– Ministrstvo za kulturo,– Služba Vlade RS za razvoj in evropsko kohezijsko politiko,– Služba Vlade RS za zakonodajo.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- Mag. Tanja Bolte, v.d. generalnega direktorja Direktorata za okolje- Dr. Martin Batič, vodja pp Oddelka za podnebne spremembe- Tina Kobilšek, vodja Oddelka za podnebne spremembe- Mag. Mateja Pitako, podsekretarka na Oddelku za podnebne spremembe
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:
<ul style="list-style-type: none">– Institut "Jožef Stefan", Center za energetska učinkovitost

POTRJEN

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratek povzetek gradiva:		
<p>Slovenija je v letu 2020 svoje obveznosti po Odločbi 406/2009/ES izpolnila. Omenjena odločba Slovenijo obvezuje, da emisije toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijskimi pravicami (neETS sektorji) do leta 2020 ne poveča za več kot 4 % glede na leto 2005. V obdobju 2005-2020 so se skupne neETS emisije TGP zmanjšale za 16,7 %.</p> <p>Za obdobje 2021-2030 cilje zmanjšanja emisij TGP v neETS sektorjih določa Uredba o delitvi bremen, ki Slovenijo obvezuje, da bo emisije TGP v teh sektorjih zmanjšala za 15 % glede na leto 2005. Slovenija si je v Celovitem nacionalnem energetskega podnebnem načrtu, sprejetem v začetku leta 2020, zastavila še strožji cilj, in sicer 20 % zmanjšanje emisij TGP v omenjenih sektorjih. Dodatno pa bo, ko bo sprejet predlog revizije Uredbe o delitvi bremen v okviru paketa Pripravljeni na 55, treba zasledovati cilj zmanjšanja emisij TGP za 27 %.</p> <p>Trenutno doseganje cilja torej ne pomeni dolgoročnega obvladovanja emisij, zato je treba prizadevanja za zmanjšanje emisij TGP na nacionalni ravni okrepiti in obravnavati prednostno. Kratkoročni model za spremljanje emisij TGP v tekočem letu, ki so ga pripravili na Inštitutu Jožef Stefan namreč kaže, da so leta 2022, predvsem zaradi velike rasti emisij TGP v prometu, emisije TGP ocenjene na 11.709 kt ekv. CO₂, kar je v primerjavi z letom 2021 višje za 15 %. To pomeni, da so leta 2022 neETS emisije TGP v primerjavi z letnim ciljem, določenim s Sklepom (EU) 2020/2126, višje za 602 kt ekv. CO₂ in letni neETS cilj neposredno ni dosežen. Cilj bi lahko bil dosežen le z uporabo skoraj polovice shranjenega presežka enot AEA, ki bi v letu 2021 znašal 1.247 kt ekv. CO₂.</p>		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:		
Odločitev nima finančnih posledic.		

POTRJEN

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				
OBRAZLOŽITEV:				
I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
- /				
II. Finančne posledice za državni proračun				
/				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
/				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
/				

POTRJEN

<p>II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna: S skrbnim in neprekinjenim izvajanjem javne službe se izrazito zmanjšujejo tveganja za gospodarsko škodo in zdravje ljudi v primerih izjemnih dogodkov.</p>	
<p>7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR: /</p>	
<p>8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:</p>	
<p>Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	<p>NE NE NE</p>
<p>Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skupnosti občin Slovenije SOS: NE - Združenju občin Slovenije ZOS: NE - Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE <p>Op.:</p> <p>Predlogi in pripombe združenj so bili upoštevani: /</p> <p>Bistveni predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani. /</p>	
<p>9. Predstavitev sodelovanja javnosti:</p>	
<p>Četrto letno poročilo o izvajanju ukrepov OP TGP 2020 podaja le oceno o izvajanju teh ukrepov in doseganju ciljev. Širša javnost bi zato lahko podala le splošno mnenje, ne bi pa mogla podati prave ocene o izvajanju ukrepov in doseganju ciljev ali smiselnih predlogov k tej oceni.</p>	<p>NE</p>
<p>10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:</p>	<p>NE</p>
<p>11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:</p>	<p>NE</p>
<p>Uroš Brežan minister</p>	

PRILOGE:

- Obrazložitev
- Peto poročilo o izvajanju Operativnega programa ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020

Obrazložitev

Vlada RS je sprejela Operativni program ukrepov zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 (v nadaljevanju: OP TGP 2020) na svoji seji 17. 12. 2014. OP TGP 2020 določa ukrepe za izpolnjevanje obveznosti v skladu z Odločbo 406/2009/ES¹.

V okviru podnebno-energetskega zakonodajnega paketa, ki je bil sprejet konec leta 2008, je Slovenija prevzela nove pravno obvezujoče cilje za zmanjševanje emisij toplogrednih plinov (v nadaljevanju: TGP) do leta 2020. V skladu z Odločbo 406/2009/ES se obveznost zmanjšanja emisij TGP nanaša samo na emisije v sektorjih, ki niso vključeni v shemo trgovanja z pravicami do emisije toplogrednih plinov (v nadaljevanju: neETS sektorji). Odločba št. 406/2009/ES v prilogi določa cilje zmanjševanja (omejevanja rasti) emisije TGP do leta 2020 glede na leto 2005 za vsako državo članico. Cilj Slovenije do leta 2020 je, da se emisije TGP ne bodo povečale za več kakor 4 % glede na leto 2005. Obveznost je določena za celotno obdobje 2013–2020.

Odločba št. 406/2009/ES velja za vse države članice neposredno, ne opredeljuje ukrepov s katerimi lahko države članice dosežejo določeno obveznost zmanjšanja emisij TGP, omogoča pa državam članicam, da za zagotovitev obveznosti uporabijo določene prilagodljivosti. Obveznost zmanjšanja emisij TGP lahko države članice dosežejo z domačimi ukrepi zmanjšanja emisij TGP.

Tokratno poročilo o izvajanju OP TGP 2020 je peto po vrsti in obsega glavne ugotovitve v zvezi z ukrepanjem, povzetke izsledkov o gibanju emisij TGP v Sloveniji po sektorjih in usmeritve za odločanje. Narejeno je bilo na osnovi strokovnih podlag – zvezkov Podnebnega ogledala 2021 in Podnebnega ogledala 2022². Zvezki so bili pripravljene v okviru LIFE projekta Podnebna pot 2050³, ki ga sofinancira Ministrstvo za okolje in prostor.

Podrobnejši rezultati opravljenih analiz v zvezi z izvajanjem OP TGP 2020 in doseganjem v njem postavljenih ciljev, so na voljo v zvezkih Podnebnega ogledala 2021 in Podnebnega ogledala 2022.

Emisije TGP so v Sloveniji leta 2019 znašale 17.074 kt ekv. CO₂, v letu 2020 15.851 kt ekv. CO₂. Od tega so neETS sektorji v letu 2019 prispevali 63,4 %, v letu 2020 61,5 %. V letu 2019 so emisije TGP neETS sektorjev znašale 10.819 kt ekv. CO₂, kar je 11,8 % nižje od letnega cilja. V letu 2020 so emisije TGP neETS sektorjev znašale 9.754 kt ekv. CO₂, kar je 20,7 % nižje od letnega cilja. Cilj za leto 2020 je uspešno dosežen. V celotnem obdobju 2005-2020 so se skupne neETS emisije TGP zmanjšale za 16,7 %.

V sektorju prometa so se emisije v obdobju 2005-2020 povečale za 4,0 %. Zaradi ukrepov ob epidemiji covid-19 se je v letu 2020 opazno zmanjšala prometna aktivnost, kar je vplivalo na uspešno doseganje cilja. V obdobju 2005-2019 so se namreč emisije TGP v prometu povečale za skoraj 28 %. Kazalec emisije CO₂ iz zgorevanja motornega bencina in dizelskega goriva za leto 2021 kaže, da so se emisije iz prodaje pogonskih goriv po 16-odstotnem zmanjšanju v letu 2020 povečale za 12 %. Brez okrepljenega izvajanja ukrepov se bo rast emisij TGP v prometu nadaljevala.

Emisije TGP v sektorju kmetijstva so se v obdobju 2005-2020 povečale za 0,4 %. Cilj je uspešno dosežen.

V vseh ostalih neETS sektorjih so se emisije v obdobju 2005-2020 zmanjšale. Največ, za polovico, so se zmanjšale v sektorju široke rabe, ki mu z dobrimi 46 % sledi sektor ravnanja z odpadki, z več kot 22 % sektor neETS industrija in s skoraj 15 % sektor neETS energetika. Sektorja neETS industrija in široka raba zastavljenega indikativnega cilja nista dosegla. Razlog za nedoseganje cilja v sektorju neETS industrija je prepočasno izvajanje ukrepov ter delež

¹ Odločba 406/2009/ES Evropskega parlamenta in sveta z dne 23. aprila 2009 o prizadevanju držav članic za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov, da do leta 2020 izpolnijo zavezo Skupnosti za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (UL L št. 140 z dne 5. 6. 2009, stran 136).

² <https://www.podnebnapot2050.si/rezultati-slovenije/letno-podnebno-ogledalo/>.

³ LIFE Podnebna pot 2050, Slovenska podnebna pot do sredine stoletja (LIFE ClimatePath 2050 »Slovenian Path Towards the Mid-Century Climate Target«, LIFE 16 GIC/SI/000043).

obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) v rabi goriv, ki ni dosegel zastavljenega indikativnega cilja. Pomemben dejavnik višjih emisij TGP je tudi višja gospodarska rast, kot je bila predvidena v projekcijah. Prav tako so bile v času priprave projekcij emisije F-plinov podcenjene, kar sicer pomeni, da preseganje cilja ne nakazuje neizvajanja ukrepov na tem področju. V sektorju široka raba so v letu 2020 11,3 % emisij TGP prispevale stavbe. Večina emisij TGP v stavbah je posledica rabe goriv za ogrevanje stavb, ki se viša z nižanjem temperature zraka. V letih 2015 in 2016 so se v stavbah emisije TGP povečale za skupaj 15,6 %, v letih 2017 in 2018 zmanjšale, v letih 2019 in 2020 pa so ostale skoraj nespremenjene v primerjavi z letom 2018.

V letih 2019 in 2020 je sektor raba zemljišč, sprememba rabe zemljišč in gozdarstvo (v nadaljevanju: LULUCF sektor) predstavljal neto ponor v višini - 4888 kt ekv. CO₂ in - 4736 kt ekv. CO₂. Z več kot 90 % so največ ponora prispevala gozdna zemljišča, sledili so travinje in pridobljeni lesni proizvodi. Odločba 406/2009/ES LULUCF sektorja sicer ne vključuje.

Trenutno doseganje cilja ne pomeni dolgoročnega obvladovanja emisij, zato je treba prizadevanja za zmanjšanje emisij TGP na nacionalni ravni okrepiti in obravnavati prednostno. Naloge za doseg cilja so obsežne in zahtevne, kar zahteva ustrezne in okrepljene kadrovske vire v vseh sektorjih in njihovo učinkovito koordinacijo. Zagotoviti je treba pospešeno izvajanje že načrtovanih ukrepov za zmanjšanje emisij TGP, rabe energije in povečevanje izrabe OVE, nadgraditi spremljanje izvajanja podnebno-energetskih ukrepov ter preprečiti, da se finančne spodbude za izvajanje podnebnih naložb izvajajo ne celovito, neučinkovito, nestalno, neenakomerno, koncentrirano le v posameznih obdobjih.

Kratkoročni model za spremljanje emisij TGP v tekočem letu, ki so ga pripravili na Inštitutu Jožef Stefan kaže, da so bile v letu 2021 emisije TGP višje kot leta 2020, vendar le za 3 %. V primerjavi z letnim ciljem, določenim s Sklepom (EU) 2020/2126, so bile emisije TGP nižje za 1.247 kt ekv. CO₂. Toda leta 2022 pa so predvsem zaradi velike rasti emisij TGP v prometu emisije TGP ocenjene na 11.709 kt ekv. CO₂, kar je v primerjavi z letom 2021 višje za 15 %. To pomeni, da so leta 2022 neETS emisije TGP v primerjavi z letnim ciljem, določenim s Sklepom (EU) 2020/2126, višje za 602 kt ekv. CO₂ in letni neETS cilj neposredno ni dosežen. Cilj bi lahko bil dosežen le z uporabo skoraj polovice shranjenega presežka enot AEA, ki bi v letu 2021 znašal 1.247 kt ekv. CO₂.